

**Музыкальный руководитель Ананьева Мираслава Алексеевна МБДОУ-д/с №81
"Мархиночка" новогодний сценарий для подготовительной группы "Морозко"**

Ухуйаан бэлэмнэнии бөлөбүн оҕолоругар Саҥа Дьыллаабы бырааһынньык хаамыта

Оруолларга

Ыытааччы - ухуйаан иитээччитэ

Настя - сэмэй үлэһит кыыс. Эһээ Дьыл көмөтүнэн Хаарчаана буолар.

Маманя - Настя кииринньэн ийэтэ. Көнөс, айдааннаах акаары дьахтар.

Дуня – Маманя кыһа, ийэтин курдук көнөс, ымсы акаары кыыс. Түктэри көстүүлээх, таһынан көстүүлээх танаастаах.

Эһээ Дьыл, ол эбэтэр **Мороз Иванович**.

Туттар тэрил

Оркестр инструменнара.

Сизэргилэ.

Кыра сундуук. Иһигэр подароктар бааллар, маҕан таҥаһынан сабыллар, үрдүгэр хаар кутулар.

Дуня тутар бриллианнардаах биздирэтэ.

Настенька тутар күндү маллаах кырасабыай хоппо. Иһигэр араас күндү киэргэл угулар.

Чупа-чупс, араас муодунай танаастаах-саптаах суумка. Дуняша тутар.

Астаах корзина. Иһигэр кока-кола, сырбургер, онтон да атын буортулаах ас. Дуняша тутар.

Дуняша сангыһа, хаатынка, былаата.

Настенька хаатынка, былаата, кылгас соно.

Конфетти угулар бокал, инчэбэй былаат. Эһээ Дьыл туһанар.

Оонньууга туттулар үтүлүк.

Уолаттар үнкүүлэригэр туһанылар сэлэппэлэр, кыра мас кэрчиктэр.

Үнкүүгэ эбэтэр оонньууга туттулар хаатынка.

- **Кирии үнкүү. “Снежный хоровод” или “Здравствуй, Новый год!”**

Ыытааччы – Күндү оҕолор, убаастабыллаах ыалдьыттар! Саҥа дьылбыт чугаһаата, бу тийээн кэллэ! Кини бар дьоммутугар үтүөнү эрэ аҕаллын, эйэлээх, толору дьоллоох сыл буоллун! Чэгиэн доруобуйалаах, ыраас санаалаах, элбэх доҕордоох буолуохха, куруутун үөрэ-көтө сылдыһааха!

Эргэ сылбыт бэккэ ааста,

Дьыл-хонук баран иһэр.

Халандаарбыт лиһэ түстэ,

Саҥа сылбыт кэлэн эрэр.

1 оџо -

Сага дьыл үөрүүтүгэр,
Сага дьыл бэлиэтигэр,
Чээлэй күөх харыйаны
Лаглаччы кизгэппиттэр!

2 оџо-

Кэрэтиэн Сага дьыл кизһээтэ,
Сандааран салаллан кэлбитэ.
Үөһээтгэн хаар сулус кыыдамныыр,
Кырачаан кыым буолан кыламныыр.

3 оџо-

Элбэх араас мааскалар
Елка тула мустаннар,
Дьизэрэһитэ ыллыыллар,
Дьизэрэнкэйдээн тэбэллэр!

4 оџо –

Сага дьылы көрсөөрү,
Ырыа – тойук истээри,
Үнкүүбүтүн көрөөрү,
Элбэх ыалдьыт мустубут,
Үөрүү-көтүү үксээбит.

• Сага дьыллаабы ырыа.

(ырыа кэннэ оџолор олоппоско ололорлор)

Ыытааччы –

Күндү оџолорбут, тапталлаах сэгэрдэрбит!
Кулгааххытын чөрөтүн, хараххытын кэнгэтин,
Аптаах остуоруйа көрүүххүт,
Олус диэн сэргииххит!

Остуоруйа, ханна бааргын?
Эппиэккин күүтэбин.
Оџолортон куотума,
Кинилэри хомотума!

• Музыка тыаһыыр, Дуня киирэн кэлэр. Соччото суох куолаһынан Сага дьыллаабы ырыаны ыллы сатыыр, ололор, тыастаахтык чупа-чупс эмэр.

Дуня (*чупа-чупс эмэр*) – Мама-а-ня! Мама-а-ня! Ханна бааргын? Ханна дьөлө түстүн?
Мама-а-ня (*кулиса кэнниттэн сагата иһиллэр*) – Иһэбииин,иһэбин, кыысчааныааам!

- **Музыка тыаһыгар Маманя киирэн кэлэр, үгүс элбэх танас тутуурдаах: илһапалар, кофталар, шарфиктар, юбкалар, мишуралар...**

Маманя – Хайа, Көмүһүм, уһугуннун дуу

Дуня муннун хастар.

Маманя – Чыгчаабым, муннугун хастыма! Кып-кырасыбай муннугун буортулаама!

Дуня эмиэ чупа-чупсун тыастаахтык эмэн барар.

Маманя – Көр, кыысчааным, тугу баҕарбыккын барытын атыыластым. Маҕаһыынна баары барытын ыллым. *(Дуняҕа танастары көрдөртүүр)*

Дуня *(чупа-чупсун эмэ-эмэ)* - Муодунай дуо? Эбэтэр барыта эргэ муода ду?

Маманя – Муодунай, муодунай, долгуйума.

Дуня – Мин син биир долгуйабын! Саҥа дьыл муннум анныгар кэллэ, оттон мин Баалга кэтэр таҥаһым суох!

Маманя Дуня муннун одуулуур. Дуня, тугу да өйдөөбөттүү, харабын хардары көрөр, муннун көрө сатыыр.

Дуня – Хайа-а?

Маманя – Суох дии.

Дуня – Туох суоҕуй?

Маманя – Ханнык да Саҥа дьыл муннун анныгар суох. Арай муннугар прыщик эрэ баар.

Дуня – Маманя, эн акаарыгын даҕаны! Ити аата Саҥа дьыл чугаһаата, муннум анныгар кэллэ диэн, муннум анныгар дьиннээхтии кэлбит диэн буолбатах.

Маманя – Оччоҕуна ханна баарый?

Дуня – Ханна-ханна?? Манна *(кыыһыран сэгийэтин ыйар)*

Маманя *(Дуня сэгийэтин одуулуур)* – Албыннаама! Итиннэ суох! Прыщик эрэ баар!

Дуня *(часкыйар)* – Маманя, эн соруйан гынабын быһылаах! Миигин күлүү гынабын, прыщиктары эрэ ааҕабын! *(ытыыр)*

Маманя *(кыыһын кууһар)*- Дуня, көмүһүөм, чэ бүт, бүт, ытаама, уоскуй. Хата танаспытын талыахха.

- **Иккиэн танастары ырытан бараллар, өрөһөлүү сытар танастан була-була танналлар. Түмүгэр, буолар-буолбат таҥаһы кэппит, мишуранан кизргэммит икки чуучала курдук буолаллар.**

Дуня – Чэ, бэлэм буоллубут арааһа! Настька! Настькаа, дьүлэй буоллун да? Сизеркилэни аҕала тарт! Түргэнник!

- **Музыка тыаһыыр. Настя сизеркилэлээх киирэр.**

Настя – Дуняша, Маменька, ынырбыккыт дуо?

Дуня – Ынырын, ыныран! Аҕал манна сизеркилэни, биһиги Маманялыын сизеркилэбэ көрүнүөхпүт.

Настя сизэркилэни муостаба уурар, аттыгар турар. Маманя дунылыын сизэркилэбэ чугаһыыллар...кыра тохтобул кэннэ –

Маманя уонна Дуня (иккиэн) – А-а-а! (сизэркилэни ыйа-ыйа хаһыы-ыһыы буолаллар)-
Абааһы курдукпуу-ут! Чуучалаба майгынныбыы-ыт! А-а-а!

Дуня – Ити эн! Барыта эн буруйдааххын! (Настяны ыйа-ыйа хаһыытыыр) Маманя-я,
Настя буруйдаах! Кини биедирэ да кэппитин иһин син биир кырасыабай. Оттон
ми-и-ин...(Настяны сэлээппэнэн бырабар) Киэр бар мантан, эйигин көрүөхпүн да
бабарбаппын! (ытыыр).

Маманя (Настяба) Бар-бар мантан, киэр бар!

Настя – Сөп, Ийэ.

Настя сизэркилэни илдьэ тахсар.

Маманя (Дуняба) – Уоскуй, кыысчааным. Эн кып-кырасыабайгын, саамай-саамай
үчүгэйгин, кэп-кэрэбин.

Дуня (ытыы-ытыы) – Оттон Настька?

Маманя – Настьканы таһырдыа үүрүөхпүт. Ойуурга олоро түстүн, тоннун! Сирэйэ үлүйүө,
кырасыабайа начаас суох буолуо!

Дуня (харабын уутун соттор)- Кырдык дуо, Маманя?

• **Дуэт. Дуня уонна Маманя ырыалара.**

Маманя – Кэрэчээним, кыысчааным, (Дуняны төбөтүттэн имэрийэр)

Долгуйума, ытаама.

Элбэх харчы баар буолуо,

Баай олохпут дьэ кэлиэ.

Прогреш...(Маманя үөрэ-үөрэ коза онгорор, ыллыыр) - утю-тю, утю-тюю

Дуня – Настька кыыһы үүрүөххэ

Ойуур диэки кыйдыахха. (хомойбута, хоргуннута буолар)

Кэргэн тахсар бабабын

Түргэнник толоруохха.

Прогреш...ладушкалаан оонньуулар. Ол кэннэ тахсан бараллар.

Ытааччы – Буолар да эбит! Дуняша Маманялыын Настеньканы үүрээри гыналлар,
тымныы ойуурга кыйдаары оностоллор!

Оҕолоор,

Оркестрга оонньоохха,

Эһэ Дьылы ынырыахха!

Музыканнар, кэлэ охсун!

Инструмены ыла тардын!

Эһэ Дьылбыт иһиттин,

Настеньканы быһаатын.

• **Оркестр “Новогодний”.**

Дуняша Маманялыын кишрэллэр.

Дуня – Сөп, быһаардыбыт! Настьканы ойуурга үүрэбит, тымныыга үлүтэбит! Ол эрэн хайдах кинини дьиэттэн үүрэбит? Папенькатыгар үнсүө дии.

Маманя – Биһиги кинини ойуурга соруудахтаан ытыахпыт. Оччобуна таайыа суоҕа. Настька! (*Настяны ынгырар, бастаан эйэбэс куолаһынан, оттон кыһыһыран, куруубай толоос куолаһынан хаһытыыр*). Настька, истэбин да?! Кэлэ тарт!

Настя кишрэр.

Настя – Маменька, ынгырдыгыт дуо?

Дуня – Ыныран, ыныран. Чэ, ойуурга бар!

Настя – Тоҕо, Дуняша?

Дуня – Тоҕо-тоҕо? (*хаадылаан сангарар*). Маста аҕал! (*күргүйдүүр*)

Настя – Маһы баарыан аҕалбытым ди.

Дуня – Оччоҕо уута аҕал!

Настя – Уу эмиэ аҕалбытым.

Дуня – Оччоҕо хаарда аҕал!

Настя – Хаар тэлгэһэ баһаам ди, тоҕо ойуурга барабын?

Маманя (*Дуняны туора тардан баран, иһиллэрин курдук кулгааҕар сибигинэйэр*) – Атыны этэбин ди. Сатаан онорбот соруудабын толкуйдаа.

Дуня – А-а-а... Өйдөөтүм! Сө-өп! Хаары – күөххэ, харыйаны – маҕанга!

Настя – Ол хайдах?

Дуня – Хайдах өйдөөбөккүн? Хаары күөх өнгүнэн кырааскалаа!

Настя – Тоҕо?

Маманя – Айака, ыйытан бүт! Бар ойуурга! Соруудабы толорбоккобун дьиэбэ кэлэн көрөөр эрэ! Өйдөөтүң да?! Биһиги Дуняшалыын киэргэнэ бардыбыт, Сана Дьыл буолара чугаһаата ди.

- *Дуня Маманялыын музыка добуһуоллаах тахсан бараллар.*

Настя – Хайыахпыный, ойуурга барар буоллум. Ол эрэн олох өйдөөбөтүм, тоҕо хаары күөх өнгүнэн кырааскалыахха нааданый, харыйалары маһанынан? Кыһынны ойуур бэйэтэ олус дьэрэкээн эбээт...!

- *Музыка добуһуоллаах Настя былаат баанар, хаатынка кэтэр, тахсан барар.*

Настя (*ойуурга кэлбит*) – Кыһынны ойуур кэрэтиэн, маһаныан! Олус да дьэрэкээн көстүүлээх! Маннык кэрэни хайдах буортулуохха сөбүй! Харыйа анныгар олоро түһүөм, кыратык сынньанам (*харыйа анныгар олорунар*). Уай, хаар түһэн эрэр! Ооо, элбэх да хаар.

- “Хаар” үгкүүтэ эбэтэр “Хаар түһэр” ырыа
- Эһээ Дьыл ырыата

- *Настя тонгон, былаатынан күүскэ бүрүнэр. Корзинкатын иһиттэн кыракый былаакка сууламмыт килиэн хоруоскатын таһаарар. Ыраахтан ырыа иһиллэр. Эһээ Дьыл (Мороз Иванович) ойуурун истэ-көрө сылдьар, ырыатын ыллыыр. Залга киирэр.*

Эһээ Дьыл – Ух, тымныттым да тымныттым, ойуурбун хаарынан үллүйдүм. Бэт да бэт! Хайа, харыйа анныгар ким саһан олорор. Кыракый кыысчаан дуу? Ойуурга? Түүн? Бачча тымныыга? Дьэ, дьикти эбит... (*Настяҕа чугаһыыр*) Сылаас дуо, кыысчаан? Сылаас дуо, кэрэчээн?

Настя – Сылаас, эһэ.

Эһээ Дьыл – Ама сылаас дуу?

Настя (*илиитин айабынан үрэр*) - Сылаас, сылаас, эһээ, долгуйума.

Эһээ Дьыл (*Настя аттыгар олорор*) – Сөп-сөп, сылаас диэтинг ду... Оттон килиэпкиттэн бэрсигэн ду?

Настя – Сигэ-сигэ, эһээ. Ол эрэн баалаама, хаппыт килиэп ээ.

Эһээ Дьыл – Килиэп хаппыта кыһалҕа буотар. Саамай сүрүнэ диэн, Кэрэчээн кыысчаан, эн дууһан сымнаҕас, үтүө, элэккэй! Эйигин уруккуттан кэтээн көрөбүн, куруук үлэ түбүгэр сылдьабын, кыһаллан үлэлиигин. Үчүгэй, чиэһинэй үлэһит хаһан баҕарар наҕараадаланар, хайҕанар. Кэл, миигинниин барыахха, сэмэй санаан иһин, ыраас дууһан иһин эйиэхэ бэлэх арааһын бэлэхтиэм.

Настя – Эһээ, миэхэ бэлэх наадата суох. Бэлэх ылары ситиһэ иликпин.

Эһээ Дьыл – Аккаастаныма, эһээни хомотума. Чэ, барыахха.

- *Эһээ Дьыл уонна Настя тахсан бараллар.*
- *Оонньуу*
- *Дуня уонна Маманя киирэллэр. Үөрбүттэр, дэлби киэргэммиттэр.*

Дуня (*эргичинниир*)- Көрүүй, Маманя, үчүгэйбин да?

Маманя – Үчүгэйгин, кэрэбин да кэрэбин! Мин принцессам барахсан!

Дуня – Маманя, эн олус да старомоднайгың. Мин принцесса буотарпын!

Маманя – Оччоҕо? Королевишнаҕын да?

Дуня – Мин топ-модельбын!

Маманя – Оодьэ, топай-топай, модель!

Дуня – Ханна топайдыбыный?

Маманя – Ханна да? Үнкүүгэ үөрэнэ. Бу киэһэ Саҥа дьыллааҕы баал буолар, принц илэ бэйэтинэн эйигин полька үнкүүлүү ыңырыа. Эн эмиэ былырынҥы курдук атабын илдьи тэпсээри ынаҕын дуо?

Дуня (*атаахтаан санарар*)- А-а-а, баҕарбаппын. Атабым ыалдьар. Үнкүүлээбэт инибин, Маманя?

Маманя – Надо, Дуня, надо!

Дуня (*Маманя илиитин тардыалыыр*) – Мамань, баалга кэтэр муодунай түүпүлэм суох дии.

Маманя – Эн тугу да өйдөөбөккүн! Билигин хаатынканан үнкүүлүүр муода кэлбитэ!

- *Үнкүү “Хаатынка” эбэтэр хаатынкалаах оонньуу.*

- *Дуня бастаан мизэстэтигэр туран эрэ үнкүүлүүр, онтон оболорго кыттыһар. Үнкүү бүтүүтэ сылайан олоро биэрэр, абылыыр, сэлээппэтинэн сөрүүккэнэр.*

Дуня – Хайа, Маманя, хайдах үнкүүлээтим?

Маманя – Отой Балерина курдук. Настьканы ойуурга кыйдаабыппыт, онон билигин эн бастын кырасаабыссаһын, уол барыта ымсыырыах дьиннээх невестаһын.

Дуня (*Маманяны быһа түһэн сангарар*) – Оннук, оннук. Бары ымсыырыах, бары былдьаһах невестабын. Прынц илэ бэйэтинэн мин иннибэр тобуктаан туран, (*Дуня тобуктуу түһэр, принцы үтүктүбүтэ буолар*) сыылла сылдьан көрдөһүө: “Дунечка, красавица, мин принцессам буолууй!”

- *Ол кэмнэ Настя киирэр, Хаарчаана танастаах, илиитигэр кырасыабай хопполоох. Дуня тобуктаан, принцы үтүктэ сылдьан бэйэтэ да өйдөөбөккө Настя атаһын анныгар баар буолар уонна бүтэһик принцессою диэн тылы илиитин өрө көтөбөн туран Настяҕа этэр. Бу кэмнэ Настяны өйдөөн көрөр уонна илиитин өрө туппунунан ах барар...*

Дуня (*соһуйан ойон турар, Маманяҕа сүүрэн тийэр*) – Карауул, привидение!

Хаарчаана (Настя) *бокулуоннуур* – Дорообо, Маманя! Дорообо, балтыкаам!

- *Дуня хаһыытыыр уонна уган түһэр. Маманя Дуняны хабан ылар, илиитинэн сирэйин иннигэр сапсыйар. Онтон Настяны уордуйбут хараһынан көрөр, Дунятын хаалларан баран Настяҕа ойон тийэр. Бокуойа суох ыйыталаһар, Настяны эргиччи көрөр, танаһын-сабын тутар. Дуня кэлэн кыттыһар.*

Маманя – Хайдах? Хантан кэллин? Хантан маннык сиздэрэй хоппо ыллын? Тоҕо ойуурга тонмотун?

Дуня – Хантан кырасыабай сонноннун? Маннык үтүлүк хантан ыллын? Хоппоҕо туох баарый?

Хаарчаана – Ойуурга Эһээ Дьылы көрүстүм, кини миэхэ бу сону бэлэхтээтэ, бэргэһэ уонна үтүлүк биэрдэ. Күндү таастардаах хоппону бэлэх уунна. Уонна Сана Дьыллааһы Баалга ынырда, Эһээ Дьыл көмөлөһөөччүтэ Хаарчаана буол диэн көрдөстө.

Маманя – Батюшки, бу иэдээни! (*Дуняҕа ойон тийэр*) Дунька, тоҕо дөйөн тураһын. Бар, хомун, ойуурга бараһын.

Дуня – Маманя, эн хайдах буоллун? Ойуурга үлүтээри, тыыннаахтыы хаарга тонороору гынаһын дуо?

Маманя – Тугу куолулуу тураһын, акаары! Эһээ Дьылга күндү кылаат ыла бараһын! Көр, Настька баай бөҕө аҕалбыт ди!

- *Дуня Настяҕа ойон тийэр, сонун имэрийэр, бэргэһэтин, үтүлүгүн ымсыырбыттыы көрөр, сиздэрэй хоппону аһан кырасыабай оҕуруо таһаарар, моонньугар туттан көрөр. Уонна ойуурга барарга сөбүлэһэр.*

Дуня – Маманя, тоҕо тураһын? Халын танаспын аҕал! Сонно, бэргэһэтэ, үтүлүктэ. (*Настяҕа этэр*) Эн тугу көрөн турдун, бар, ыһыкпын бэлэмнээ!

Маманя уонна Настя тахсан бараллар. Маманя танас туппутунан тутатына төптөрү киирэр.

Маманя (*Дуняны халпыыста курдук хос-хос таньыннарар*) – Иһит миигин, Эһээ Дьылтан секунд-хэнд таһаһы ылымаар. Барыта саһаны, этикеткалаабы эрэ ылаар. Ас биэрэр буоллабына, аккаастанаабын, барытын ылан иһээр.

Настя астаах корзинкалаах киирэр.

Дуня – Гамбургер уктун дуо?

Хаарчаана – Уктум.

Дуня – Оттон сырбургер? Умнубута буолуо..

Хаарчаана – Уктум, Дуняшечка, уктум.

Дуня – Оттон кока-коланы?

Хаарчаана – Баар, Дуняшечка, баар.

Дуня – Чэ, мин бардым.

Маманя – Бар, доченька, бар.

Дуня – Көр эрэ, үчүгэйбин да? (*эргичинниир*)

Маманя – Ой, наһаа да үчүгэйгин (*манньыйар*). Чэ, кытаат, бара оҕус! Эһээ Дьыл күндү бэлэбин түнэтэн кэбиниз, эйиэхэ тийбэххэ хаалыа.

- *Дуняша абылы-абылы нэһилэ турар, уп-улахан, толору астаах пакеттарын илиитигэр тутар уонна ыарханнык хааман тахсар. Маманя былаатынан харабын сотто-сотто ытамньыйар, кэнниттэн далбааты ылаар. Саала унуор тахсан барар. Настя эмиэ тахсар. Дуня халпыыста курдук танастаах саала устун бытааннык хааман төннөр, уот хараһарар, ойуур кыллаларын саһата иһиллэр. Дуня куттанан эргичинниир, бөрө улуйарыттан чохчос гынар.*

Дуня – Эчи кутталыан, эчи ынырыгыан! Матар хаамар курдуктар, лабааларынан миигин тутта сатыыллар. Барын-барын, кыш-кыш! Энин араас көстөр да буолар эбит, кыһыраммын оннооһор ачыктаатым.

- *Дуня харыйа анныгар олорунар, пакеттарын хаһар, уп-улахан сырбургер (батон килиэп иһигэр араас ас угуллубут) таһаарар. Инсэлээхтик сиир, кока-кола иһэр.*
- *Эһээ Дьыл кэлэр, Дуня аһырын манаан турар. Батон ыстаатабын аайы сиргэммиттии Дуня мимикатын үтүктэр. Аһын ыстаан эрдэбинэ эмискэччи ыйытар.*

Эһээ Дьыл – Сылаас дуо, кыысчаан? Сылаас дуо, кэрэчээн?

Дуня – Хайдах буоллун, оһонньор, өйүн баалынна дуо? Хантан сылаас буолуой – курданаргар диэри хаар, тыбыс-тымныы тыал. Дэлби тоннум ди манна олорооччу, эйигин кэтэһээччи буолан.

Эһээ Дьыл – Оттон килиэпкиттэн бэрсиэн дуо?

Дуня – Эийэхэ да? Эс, хайдах буоллун, оџонньор! Оџоттон бүтэһик килиэбин былдыаары гынабын дуо? Ол эийэхэ биэрэн баран, бэйэм хоргуйан өлөбүн да оччоџуна!

Эһээ Дьыл төбөтүн быһа илгистэр, Дуняџа чугаһыыр. Дуня батонун ботуччу ыстаан ылар.

Эһээ Дьыл – Эн тоџо миэхэ ойуурга кэллин, кыысчаан?

Дуня (айабын иһэ толору астаах сангара сатыыр) – Зо-по-дар-ко-мы.

Эһээ Дьыл – Туох-туох диигин, өйдөөбөтүм?

Дуня – Подарок диибин! Подарок ыла кэллим!

Эһээ Дьыл – Ээ, сөп-сөп, бэлэх ылаары диэ. Хайдах бэлэџи баџарабын, тоойуом?

Дуня – Во! Дьэ ити сөпкө ыйыттын? Сурун эрэ – көмүс, бриллиант, саҥа шуба, Мерседес массыына, саҥа сотовай, кыһыл икра, хара икра,...

Эһээ Дьыл – Өйдөөтүм-өйдөөтүм, сэгэртэй, эийэхэ да бэлэх баар. Көмүс да баар, бриллиант да баар буолуо. Бу толору күндү көмүстээх биэдирэни илдэ бар.

- *Эһээ Дьыл харыйа кэнниттэн араас дьэрэкээн таастардаах толору биэдирэни таһааран Дуняџа биэрэр. Дуня махтаммакка даџаны биэдирэтин туппунунан сүүрэн бара турар. Эһээ Дьыл кыһы батыһыннара көрө хаалар, төбөтүн быһа илгистэр.*

Эһээ Дьыл (Оџолорго туһаайан этэр) – Дьэ ити, Дуняша сүүрэн хаалла. Саатар махтаммата даџаны. Подарок ыла сатыыр эрэри умнубут быһылаах, үлэлиир киһи хайџанар, наџараадаџа тиксэр диэни. Оџолор, эһиги туох дии саныыгыт? Дуняша үлэлээн наџараада ылары ситистэ дуо? (оџолор хоруйдуулар). Оннук, ситиспэтэ. Тоџо буолуой? (оџолор хоруйдуулар). Маладьыастар, саамай сөпкө этэџит.

Оттон эһиги Дуня курдук буотар инигит? Ийэлээх аџаџытын, эбээлээх эһээџитин истэр инигит? Кинилэргэ көмөлөһөбүт дуо? Аптаах тыллары билэр инигит? Маладьыастар. Мин билэбин, сылы быһа эһигини кэтээн көрбүтүм. Дьэ, Эһээ Дьылы элбэхтик үөрдүбүккүт, ситиһиилэргитинэн, кыайыларгытынан дьоллообуккут. Бүгүн эһигини үөрдэр мин уочаратым кэллэ. Саҥа Дьыллааџы бырааһынньыкпытын саџалыахха. Хаарчаана, сиэнчээним Настенька, кэл манна. Миэхэ көмөлөс.

Настенька куолаһа ыраахтан иһиллэр.

Хаарчаана – Иһэби-ин, Эһээ Дьыл, иһэби-ин.

Музыка доџуһуолунан Хаарчаана (Настя) киирэр.

Хаарчаана – Бу кэллим, Эһээ Дьыл.

Эһээ Дьыл – Чэ, бэт. Ыксаахха-тиэтэийэххэ, Саҥа Дьылбыт чугаһаата, оттон биһиги харыйабыт уота-күөһэ суох, сандарбакка-күлүмүрдээбэккэ турар ди. Бары көмөлөөн харыйабыт уотун уматыахха. Оџолор, мин кэннибиттэн аптаах тыллары хатылаанҕ.

Кэрэчээн харыйа
Симэнэ кизгэммит.

Кэрэчээн оонньуурдар
Күлүмнүү тураллар.
Чабылай, чабылай,
Баай елка умайый.

Харыйа уота сандаара тыган кэлэр.

Эһээ Дьыл - Саргылаах Саҥа Дьыл
Салаллан кэлбитинэн,
Күүтүүлээх кэрэ кэммит,
Күлүмүрдээн кэлбитинэн.
Эбэрдэ буолуохтун
Дьол-соргу тосхойдун.

- **Хоровод.**
- **Оонньуулар**

Эһээ Дьыл – Оонньооммун сылайдым, хамсанаммын эһинним.
Олорон сынньаным, атаһын сынньатыам.

Хаарчаана – Олор-олор, Эһээ Дьыл. Оҕолор эмиэ сылайбыттара буолуо. Сынньана таарыйа, эйиэхэ хоһоон ааҕан иһитиннэриэхтэрин баҕараллар.

- **Оҕолор хоһоон ааҕаллар.**
- **Оҕолор хоһоон ааҕан бүппүттэрин кэннэ, Эһээ Дьыл уулан эрэр курдук туттар. Сизбигэр уулаах пакетка сылдьар платогу хостоон, сүүһүн соттор. Платогун ыгар, онуоха уу тохтор.**

Эһээ Дьыл – Оҕолоор, эһиги сылаас мичээргититтэн ууллаары гынным. Чээрэ, миигин үрэн сөрүүкэтин эрэ.

- **Оҕолор үрэллэр. Эһээ Дьыл биир ойоһонунан турар, атын ойоһонунан эргийэр. Өссө күүскэ үрүҥ диэн көрдөһөр. Уу иһэбин диэн уу көрдүүр. Ытааччы конфетти кутуллубут бокалын биэрэр. Эһээ Дьыл уу испитэ буолар. Оҕолортон ыйытар. Уу иһиэхтэрин баҕаралларын туоһулаһар. Оҕолорго чугаһаан, эһигини уунан ыһыам диэн, конфеттиллаах бокалынан ыһар.**

Хаарчаана – Эһээ Дьыл, дьээбэлири сөбүлүүр да эбиккин.

Эһээ Дьыл – Дьэ, дьээбэлэнэри олус сөбүлүүбүн. Миигин сөхтөрөр уустуктаах соҕус буолааччы.

Хаарчаана – Биһиги билигин боруобалаан көрүөхпүт, Эһээ Дьылы сөхтөрөрдүү ыллыахпыт-туойуохпут, үнкүүлээн тэлээриэхпит.

- **Үнкүү**
- **Ханытаан-ыһытаан, кыһырбыт Дуһа илиитигэр уулаах биздирэлээх киһи кэлэр. Эһээ Дьылга кыһырар.**

Дуһа – Сымыйаччы! Түөкүн! Бу тугуй? (Уулаах биздирэтин көрдөрөр)
Эһээ Дьыл – Ити уу.

Дуня – Отгон бруллианым ханна баарый? Көмүһүм? Ханна сүттэ барыта?

Эһээ Дьыл – Бриллиант-көмүс итиннэ өтөрүнэн суох этэ.

Дуня – Хайдах суох этэй? Оччоҕо манна туох баар этэй?

Эһээ Дьыл – Сосулька баар этэ. Муус чопчулара.

Дуня – Сосулька да! Отгон көмүс- бриллиант курдук кылабачыйаллара ди.

Эһээ Дьыл – Кылабачыйдар да көмүс, күлүмүрдээтэр да бриллиант буолбат. Өс хоһооно эмиэ баар (*Хаарчааналыын тэнгэ сангараллар*) “**Хайдах үлэлээххин да оннук наҕараадалааххын**”. Тугу баҕарбыккын ыллабын ити.

Дуня – Отгон миигин ким үөрэтэр? Үлэлири сатаабаппын ээ.

Ыытааччы – Көр, Дуняша, биһиги оҕолорбутун. Кинилэр элбэххэ үөрэммиттэрэ.

Билигин эйиэхэ үнкүүлээн көрдөрүөхтэрэ.

- **Түмүк үнкүү.**

Эһээ Дьыл – Дьэ, бэртээхэй көр буолла! Оонньоотубут, ыллаатыбыт, үнкүүлээтибит, хоһоон бөҕө иһиттибит. Салбыы суолга турунар кэм кэллэ, атын оҕолор эмиэ күүтэллэр.

Хаарчаана – Эһээ, оҕолор ырыаларын-үнкүүлэрин сөбүлээтин дуо? Астыннын, сэргээтин иһи?

Эһээ Дьыл – Астынним-сэргээтим.

Хаарчаана – Оччоҕо оҕолору үөрдүөххэ. Кинилэргэ махтаныахха. Сана Дьыллаабы бэлэхтэри туттарыахха.

Эһээ Дьыл – Сана Дьыллаабы бэлэхтэр! Умна сыстым эбээт! Сана Дьыллаабы подарога суох дьиннээх бырааһыннык буолбата биллэр. Подароктарбын сундуукка укпутум, салаасканан соһон кэлбитим. Ханна баарый сундуугум? Аҕалын эрэ сундуукпун, оҕолорго подарок биэриэхпин.

- ***Сундуугу көмөлөһөөччүлэр (маскалаах иитээччилэр) киллэрэллэр. Сундуук иһигэр сытар подароктар манан таһаһынан саба бырабыллыбыттар, таһас үрдүгэр хаарга майгынныыр манан конфетти, эбэтэр хаар оонньоурдар сыталлар.***

Дуня (*сундуукка сүүрэн тиийэр*) – Миэнэ! Миэнэ! Тыгытыман! (*сундуугу аһар, иһин хасыһан барар, манан конфеттини ытыһыгар тутан ыһар*)

Эһээ Дьыл – Дуня, эн эмиэ саҕалаатын да?

Дуня (*сынғырбыыр*) – Оччоҕуна? Хайдах буолабын? Оччоҕуна миэхэ бырааһыннык буолбат даааа? (*ытыыр*)

Эһээ Дьыл – Бырааһыннык барыларыгар буолуохтаах. Дуняша, эн куһаҕан кыыс буолбатаххын, арай бэрээдэгэ суоххун, сүрбэлдьиигин. Чэ, ону көннөрүөхпүт! Миигин кытта олорсоор, миэхэ көмөлөһөөччү буолаар. Сэмэй, үтүө санаалаах үлэһит кыысчаан буолуон. Сөбүлэһэбин дуо?

Дуня (*харабын уутун соттор*) – Сөбүлэһэбин-сөбүлэһэбин!

Эһээ Дьыл – Чэ, бэт!

Хаарчаана – Эһээ Дьыл, оҕолор подароктарын хайыыбыт?

Эһээ Дьыл – Подароктары умнубатабым. Сундуук иһигэр сааһылаабытым. Ол гынан баран, подароктарым хаар буолан хаалбыттар ди. Миигиттэн сасыттар быһылаах... Чээ-рэ, оҕолор, бары бииргэ: “Биир, икки, үс. Хаар подарокка кубулуй”.

- ***Остуоруйа аптаах музыката тыаһыыр.***

Эһээ Дьыл - Аптаах сундуук аһылын! Көмүс суулаах подароктар, манна баар буолун!

- ***Хлопушка ытар. Сундуук хаппабын аһаллар. Эһээ Дьыл оҕолору эбэрдэлиир, подароктары түнэтэр.***

Энээ Дьыл – Подароктары туттугут?

Хаарчаана – Кими да умнубатыбыт?

Энээ Дьыл – Дьыл-хонук баран иһэр, кэм-кэрдии кэмэ кэлэр.

Хаарчаана – Аныгыскы сылга эмиэ көрсүөхпүт, эһиэхэ ыалдьыттыы эмиэ кэлиэхпит.

Энээ Дьыл – Чээрэ, оҕолор, биһиэхэ сылаас мичээргитин бэлэхтээн эрэ!

Хаарчаана – Аныгыскы көрсүөххэ дылы!

- *Энээ Дьыл Хаарчааналыын тахсан бараллар.*

- *Музыка тыаһыыр.*